

FORRADALMI ÁTTÖRÉST HOZHAT EGY MAGYAR FEJLESZTÉS

BEFEKTETŐKRE VÁRVA | Egy hazai cégnek hála a hepatitis B- és C-vírus okozta betegségek kezelésében drasztikus javulás várható. A tesztekhez és az engedélyeztetésekhez azonban a társaságnál további tőkebevonásra van szükség.

■ Bakács Tibor csupán egy elegáns úrnak látszik, bár a nyugdíjaskorhoz közeledve eléggé kilóg a sorból az Európai Unió egyik nagy startupversenyének, az EIT Joint Grand Finalnak a budapesti döntőjén, az elegáns Hilton Szállodában. Itt, a Hess András téren ezúttal az alapanyag-fejlesztések (EIT RawMaterials) és az élelmiszeripari-mezőgazdasági innovációk (EIT Food) mellett az egészségipari induló vállalkozások (EIT Health) is bemutatkoznak.

Bakács Tibor projektje ez utóbbiak közé tartozik. Magabiztosan mozog ebben a fiatalos környezetben. Olyannyira, hogy a sűrű és erős nemzetközi mezőny ellenére egy tizenötezer eurós (mintegy ötmillió forintos) harmadik díjat el is hozott, amelyet a termék validálására kapnak az InnoStars Awards kategóriában.

A verseny szünetében a történetük esetelésébe a fiataloknál is határozottabban fog bele. Már néhány mondatos bemutatkozásából kiderül, hogy itt nem valami „hőbortos feltaláló” hobbiprojekt-

jéről, hanem annál jóval többről van szó. Bakács Tibor ugyanis a világhírű Országos Onkológiai Intézet – a köznyelvben csak a „Kék Golyó” – egyik vezető főorvosa volt, méghozzá mintegy két évtizeden keresztül. Korábban sokat járta a világot, mivel elsősorban kutatóorvosként dolgozott. Megfordult a svéd fővárosban, Angliában, valamint az Egyesült Államokban is – talán ezért is van, hogy jól tud köznyelven beszélni az olyan szakmai dolgokról, mint a rákgyógyítás.

„A rák általános ellenszerét azért nem lehet megtalálni, mert valójában több mint kétszáz különféle betegségről van szó, de a vírusok elleni küzdelem sem sokkal egyszerűbb” – fejt ki a kutatóprofesszor. Mint mondja, több száz fajta vírus okoz emberi betegségeket, és tíznél kevesebb azoknak a valóban hatékony terápiáknak a száma, amelyek bevethetők ellenük. Ráadásul az egyes szerek mind-mind csak egy-egy fajta ellen sikeresek.

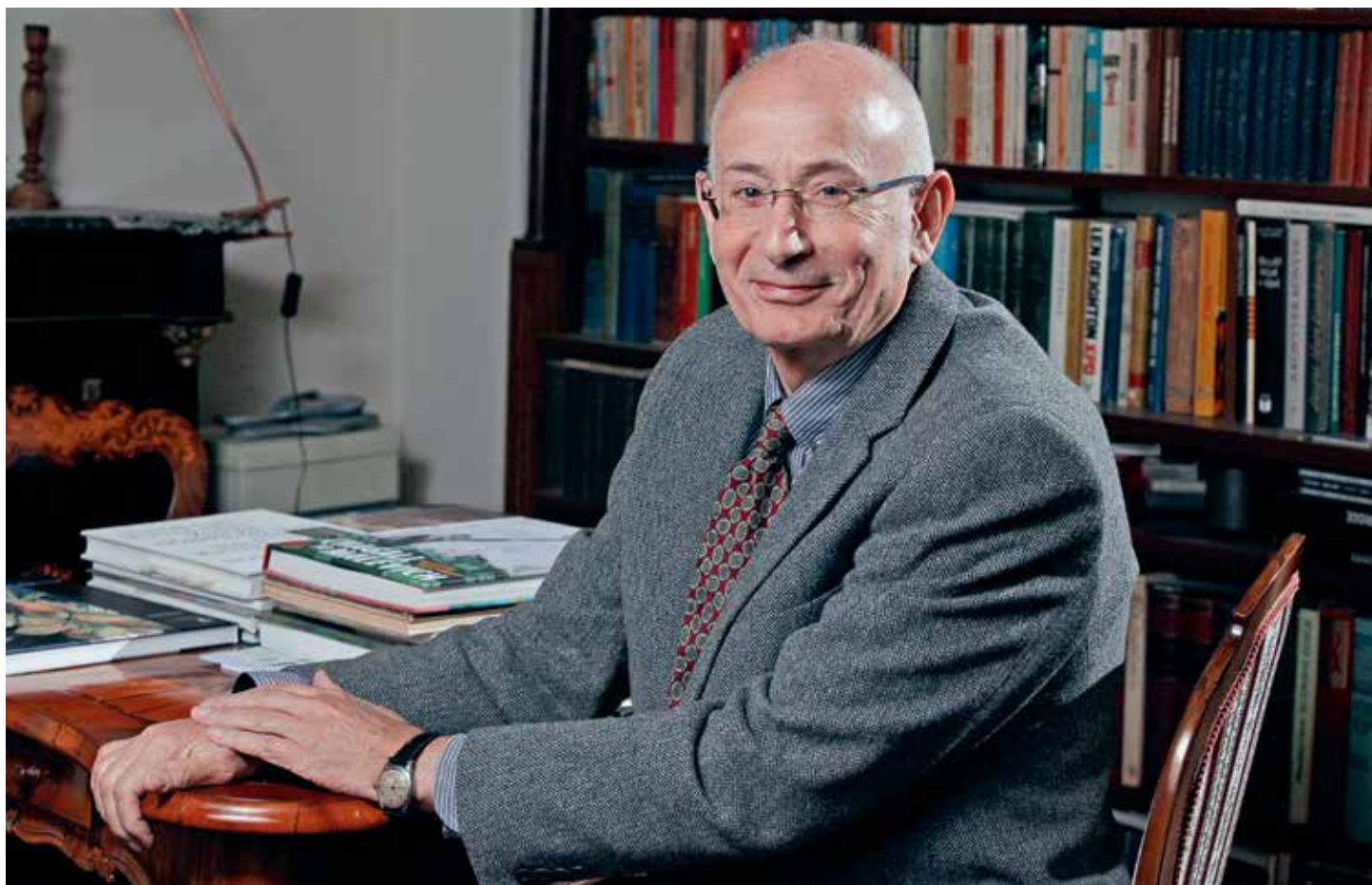
Ezért jelentős a pár éve elhunyt, Amerikában dolgozott Csatáry László által kifejlesztett úgynevezett superinfekciós terápia, amely többféle sejtélősködő ellen is használható. Ezt a módszert még a rendszerváltás előtt, Magyarországon dolgozták ki, az egészségügyi tárca szakmai és anyagi támogatásával. Azt is kimutatták, hogy ez a gyógymód heveny és idült hepatitis B-vírus (HBV), valamint hepatitis C-vírus (HCV) okozta fertőzésben szenvedő betegeknél biztonságos és hatékony.

Sajnos a sikeres klinikai vizsgálatok ellenére a rendszerváltást követő viharos években nem folytatták az állami finanszírozást. A gyógyszerfejlesztésben egy félbehagyott vizsgálatot meg kell ismételni. Ez azt jelenti, hogy mind a laboratóriumi, mind a klinikai tesztek előről kell kezdeni. A mai szabályozás ugyanis szigorúbb előírások mentén követeli meg a gyógyszerek, hatóanyagok kipróbálását.

Adott tehát egy sikeres készítmény, de a méregdrága elemzések elvégzésére most tőkét kell keresnie a magyar-amerikai Hep C-nek. Méghozzá nem is keveset, hiszen csak a klinikai vizsgálatokhoz szükséges első lépés, a hatóanyag újbóli, nagy mennyiségű legyártása 1,3 millió euróba, azaz több mint 420 millió forintba kerülne. Ugyanakkor a kockázati tőkések ritkán vállalják egy gyógyszerfejlesztés elhúzódó, nagy rizikóval járó folyamatát.

Bakács Tibor azt mondja, hogy egy gyógyszer fejlesztésének átlagos költsége 2870 millió dollár volt 2017-ben. A hatalmas kiadás legfőbb oka, hogy a betegeknek tesztelt készítmények kilencven százaléka azért nem jut el a piacra, mert csak a klinikai vizsgálatok során derül ki, hogy a gyógyszerjelölt toxikus vagy hatástalan. Ezért egy olyan aspiráns, ame-

**Az új készítmény
akár az influenza
ellen is hatásos
lehet.**

BAKÁCS TIBOR. A HEP C KUTATÁSI VEZETŐJE ORVOSKÉNT KORÁBBAN SOKAT JÁRTA A VILÁGOT

lyet már a páciensek esetében is alkalmaztak, s klinikai vizsgálatok bizonyították, hogy nem toxikus, de hatékony, rendkívül értékes. A szuperinfekciós terápiában alkalmazandó gyógyszerjelölt vírus ilyen termék, amely alapjaiban reformálná meg a vírusfertőzések gyógyítását. Ugyanis nemcsak a hepatitis, hanem más, sejtélősködők által terjesztett kórok, például az influenza ellen is hatásos lehet. (Ma 250 millió ember szenved krónikus HBV- és 110 millió idült HCV-fertőzésben szerte a világon.)

De hogyan is működik a találmány? A hepatitises betegeket kezelő orvosok, köztük a magyarok is, jó pár évtizede arra lettek figyelmesek, hogy ha egy HBV-vel fertőzött beteg pechére elkapja a HCV-t is, akkor az utóbbi elnyomja az előbbi szaporodását, így a páciens szervezetéből a B-vírusok eltűnnek. Bár a beteg kigyógyult a HBV-fertőzésből, nem lett jobban, mert az azt felváltó HCV gyakorlatilag azonos klinikai tüneteket okoz.

Ezt a jelenséget, amelyet vírusinterferenciának nevezünk, használta ki a magyar-amerikai professzor, Csatóry László, ugyanis egy emberre teljesen veszélytelen madárvírussal próbálta meg-

gyógyítani a hepatitisben szenvedőket. Láss csodát, az ártalmatlan kórokozó kiszorította az igen ártalmas sejtélősködőket. Méghozzá az így kezelt páciensek nagy többségénél!

Ezzel a régi, de újra felfedezett magyar találmánnyal sok száz millió hepatitises beteg sorsa oldódhatna meg. Bár van hatékony HBV elleni gyógyszer, azt egy egész életen át kell szedni, mert a vírusnak csak a szaporodását tudja gátolni, rákkeltő hatását viszont nem. Ezért a mintegy 250 millió krónikus HBV-ben szenvedőből 80 millió várhatóan májrákban fog meghalni. A 110 millió HCV-vel fertőzött páciens kezelése viszont rendkívül drága. Egy több mint nyolcvanezer dolláros (bő 22 millió forintos) terápiáról van szó, így még az Egyesült Államokban is a kezelésre szorulóknak töredékét tudják csak ellátni. Azaz hiába javult egy új készítménnyel 40-ről 95 százalé-

kosra a gyógyulás esélye, a méregdrága szer csak kevesekhez jut el.

Bakács Tibor HepC Zrt.-je a jelenlegi kezeléseknél sokkal olcsóbb gyógymódot fejleszt. Arról nem is szólva, hogy ugyanebből a hatásmechanizusból kiindulva számos más, ma még gyógyíthatatlannak számító vírusfertőzés kezelésére nyílna eddig elképzelhetetlen lehetőség!

A sikertől tehát jelenleg pár millió euró választja el a magyar innovatív kutatócéget. Remélhetőleg sikerül olyan tőkés partnert találniuk, aki vállalja a gyógyszerkutatás – ez esetben a szokásosnál sokkal kisebb – kockázatát a jövőbeli haszon és persze a sok-sok millió ember sikeres meggyógyításának reményében.

HALASKA GÁBOR